

Јелена Глишовић
Народна библиотека Србије
jelenaglisovic82@gmail.com

УДК 02:061.2(470)"2024"(049.32)

Светлана Анатољевна Горохова
Централна градска јавна библиотека „В. В. Мајаковски“, Санкт
Петербург
svetagorokhova@gmail.com

„БИБЛИОТЕКЕ У МУЛТИПОЛАРНОМ СВЕТУ”

(28. годишња конференција Библиотекарског друштва Русије:
међународни преглед и постконференцијске активности)

Двадесет осма годишња конференција Библиотекарског друштва Русије – Сверуски библиотечки конгрес са темом „Библиотеке у мултиполарном свету” одржан је од 19. до 24. маја 2024. године. Казањ, главни град Републике Татарстан, победнице такмичења „Најчиталачкији регион”,¹ био је Библиотечка престоница Русије у 2024. и домаћин највећег конгреса до сада, а програм се одржавао у Националној библиотеци Татарстана и Конгресном центру „Корстон”. На скупу је 1700 библиотекара, међу којима 80 страних делегата из 12 земаља, гости из 50 региона Русије и представници 46 издавачких кућа, учествовало у програму и размењивало искуства с циљем да се пронађу нови начини за промоцију књиге, библиотека и читања.

Овогодишњи Конгрес организован је са два општа стратешка циља: консолидација руске библиотечке заједнице – процена њеног тренутног стања и одређивање приоритета развоја и истицање улоге библиотека у јачању међурелигијског и међунационалног разумевања. Радне седнице, округли столови, едукативне радионице и панели који су чинили програм Конгреса бавили су се следећим питањима: глобални изазови и библиотеке; улога руских библиотека у образовању, науци и култури; улога јавних библиотека у очувању руских духовних вредности; међусекторска сарадња

¹ <https://xn--80aaisobjj3bu.xn--p1ai/>

у савременим библиотекама; читање као средство грађанског васпитања; облици учешћа библиотека у државној омладинској политици; савремене технологије – савремене могућности; мултифункционалност и разноврсност облика рада специјалне библиотеке; људски ресурси у библиотекарству; интеракција између универзитета и библиотека; актуелни проблеми у пракси набавке књига; мрежни ресурси за даљински приступ и дигитални медији; локална историја као основа сарадње међу регионима и друштвени медији као савремено средство за промоцију библиотека. Програм Конгреса је припреман са акцентом на библиотеку као место где се сусрећу интереси јавности и државе, широко коришћено као инструмент националног развоја који позитивно утиче на квалитет свакодневног живота становништва.

Део програма који је био посвећен међународној сарадњи у библиотекарству Русије организовала је Секција за међународну сарадњу Библиотекарског друштва Русије (БДР), која своју мисију види у обезбеђивању отвореног простора подршке за међународну професионалну комуникацију између библиотека и библиотечких удружења света. Радећи на годишњем програму Сверуског библиотечког конгреса – Годишње конференције БДР у Казању, Секција се обратила Управном одбору БДР са молбом да подржи учешће међународних гостујућих говорника – представника националних библиотека и библиотекарских удружења који би поделили своје виђење теме Конгреса – „Библиотека у мултиполарном свету”. Друштво је подржало овај предлог, а избор земаља био је заснован на неколико критеријума.

Србија је била први предлог јер се у Русији, размишљајући о савременој међународној сарадњи у културној сфери, сматра да плодна сарадња може бити дуготрајан пројекат само када се вредносни апарат обе стране у начелу поклапа. Србија и Русија деле не само сличну перцепцију савремене библиотечке мисије, већ су заједно део словенског света. При томе се не мисли на површне и само појавне облике заједничког наслеђа, већ на дубоку повезаности српске и руске културе, засновану на сличности језика и националног наслеђа. На Конгресу је стога учествовала председница Библиотекарског друштва Србије Јелена Глишовић. Белорусију као једну од земаља најближих Русији, са развијеним библиотечким системом и великим бројем колекција на руском језику, као и са сопственим, веома јасним схватањем улоге библиотеке у данашњем компликованом мултиполарном свету, представљао је председник Библиотекарског друштва Белорусије Владимир Кулазенко. Члан међународне делегације из Кубе, која је кроз историју

са Русијом делила изазовне и значајне историјске тренутке, био је генерални директор Кубанске националне библиотеке „Хосе Марти” Омар Валинос Цедрес. Представници библиотечког система Индије, који се интензивно развија последњих деценија, били су Опендра Нат Чаби, генерални секретар Библиотекарског друштва Индије, и проф. др Гириш Мунцала са Универзитета у Делхију. Међународну делегацију чинили су и представници Ирана, који су морали да се врате у земљу већ првог дана Конгреса због несреће у којој је погинуо ирански председник, и кинески представници из Националне библиотеке Кине.

Програм за стране делегате обухватао је присуствовање отварању Конгреса са поздравним обраћањима, излагање на панел дискусији са темом „Библиотеке у мултиполарном свету. Међународна сарадња”, као и учешће у изабраним сегментима програма, у складу са њиховим професионалним интересовањима. Чланови међународне делегације су у својим поздравним обраћањима, у току трајања конгреса, говорили о перспективама библиотечке сарадње својих земаља и Русије у контексту међусобне подршке, професионалне размене сазнања и повезивања библиотекара из свих типова библиотека око тема од заједничког интереса.

Другога дана програма, одржан је панел са темом „Библиотеке у мултиполарном свету – међународни преглед”, у оквиру којег је председница Библиотекарског друштва Србије (БДС) Јелена Глишковић представила рад и активности БДС са фокусом на могућностима за интензивирање сарадње и заједничке активности са иностраним удружењима и библиотекарима из других земаља. На панелу су учествовали и остали чланови међународне делегације, а у публици су били и млади библиотекари из Азербејџана, Јерменије, Белорусије, Казахстана, Киргистана, Таџикистана и Узбекистана. Презентација о раду БДС привукла је велико интересовање за сарадњу на заједничким активностима па су дискусија и разговори настављени и по завршетку панела.

Током церемоније затварања Конгреса, саопштени су резултати изборне скупштине Библиотекарског друштва Русије. Генерални директор Руске државне библиотеке Вадим Дуда изабран је за председника Библиотекарског друштва Русије на нови трогодишњи период. Дуда је представио стратегију развоја удружења и истакао да је важно да библиотеке остану библиотеке, уз примену савремених технологија, вештачке интелигенције и модерних сервиса, да остану посвећене својој основној традиционалној мисији у друштву. На затварању конгреса усвојена је и одредба о Сверуском библиотечком покрету „Заједно јачи”, који има за циљ да обједини

напоре за подршку делатности библиотека у новим регионима Руске Федерације. Поред тога, последњег дана трибине уприличена је додела награда „За допринос развоју библиотека”, значка „Почасни члан БДР”, уручење државних и ресорних признања, као и „Нови чланови професије библиотекара”. Уследило је проглашење „Библиотечке престонице Русије 2025” – града Ижевска у Удмуртској Републици. Међународна делегација је, напустивши Казањ, у Москви учествовала на међународном форуму „Обликовање будућности библиотека”, који је организовала Сверуска државна библиотека за страну књижевност „Маргарита Рудомино”.

Током боравка у Москви и састанака одржаних у Руској државној библиотеци, Сверуској државној библиотеци за страну књижевност „М. Рудомино” и Руској државној библиотеци за младе, због великог интересовања библиотекара из Русије и Србије за међусобну сарадњу, јавила се идеја о формирању координационог тела које би овакву сарадњу омогућило и олакшало. Као резултат ових договора, формирана је платформа за сарадњу РУ:РС ЛИБ Форум. Ова платформа служиће као простор за библиотекаре из Русије и Србије који могу користити за дијалог, међусобну партнерску подршку и размену знања. Форум има за циљ да олакша размену увида, идеја и најбољих пракси, истовремено промовишући богато културно наслеђе обе земље. РУ:РС ЛИБ Форум ће посредовати у заједничким активностима за постизање следећих општих циљева:

- Промовисање богатог словенског наслеђа на глобалном нивоу;
- Неговање и јачање културних и историјских веза између Русије и Србије;
- Заговарање поузданих и тачних информација путем библиотечких услуга и програма;
- Унапређење области библиотекарства олакшавањем размене најбољих пракси између руских и српских библиотекара, обезбеђујући пружање висококвалитетних услуга грађанима обе земље.
- За постизање ових циљева, два удружења ће сарађивати на испуњавању следећих специфичних циљева:
- Развијање свеобухватног скупа библиотечких активности и програма за представљање и промовисање словенске културе, књижевности и језика, пружајући могућности људима широм света да уче и цене разноврсно наслеђе словенских заједница;
- Подизање свести о руско-српским односима, са посебним фокусом на књижевност и језик, унапређењем приступа реле-

вантним ресурсима, израдом едукативних материјала и организовањем догађаја који олакшавају културну размену између две земље;

- Промовисање руских и српских књижевних дела, која су у складу са заједничким интересима, уз успостављање заједничких читалачких програма;
- Ангажовање са националним и регионалним професионалним заједницама, мрежама и партнерима ради промовисања циљева и активности Форума;
- Успостављање заједничких активности за развој и имплементацију професионалних норми и стандарда који се баве новим изазовима у библиотекарству, посебно онима који се односе на обезбеђивање тачних и поузданих информација корисницима и јавности;
- Омогућавање размене и укључивања истраживачких, научних и стручних радова који се односе на теоријске и практичне аспекте библиотекарства, интегришући ове ресурсе у штампане и дигиталне формате у Русији и Србији;
- Поддршка и подстицање активног учешћа руских и српских стручњака у широком спектру професионалних догађаја, како онлајн тако и офлајн, како би се створило обострано корисно окружење за стручњаке из обе земље;
- Израда и примена прилагођених и специфичних програма континуираног стручног усавршавања, који се посебно баве јединственим изазовима са којима се суочавају библиотекарски у Русији и Србији.

Први састанак РУ:РС ЛИБ Форума биће одржан током 21. конференције Библиотекарског друштва Србије у Панчеву, Србија, 12–14. децембра 2024. године.

Овогодишњи Конгрес отворио је низ могућности за развијање међународне сарадње БДС и јачање веза између две нације кроз сарадњу библиотека и библиотекара из Србије и Русије, што подразумева и стално отворени позив члановима БДС за слање конкретних предлоге програма, активности и професионалне размене са колегама из Русије.